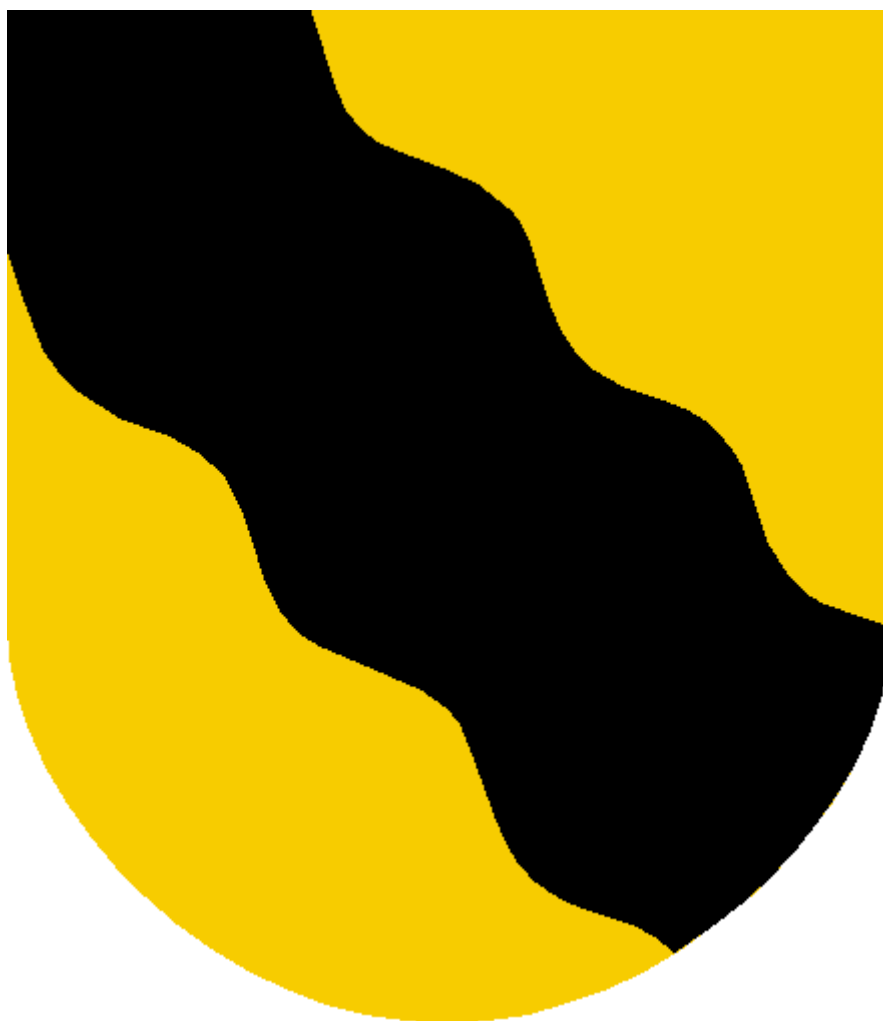

"Pieni kylä – Suuri sydän"

KULTTUURISTRATEGIA 2019–2021 ja visio vuoteen 2025

Sisällysluettelo

1. Taustaa
2. Rantasalmen kunnan kulttuuripalvelujen nykytila 2019, tavoitteet ja toteuttaminen
 - a. Kulttuuritoimi
 - b. Kirjasto
 - c. Lukion musiikkiteatterilinja
 - d. Järvi-Saimaan kansalaisopisto
 - e. Lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukeminen
3. Kulttuuristrategian muut tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet
 - a. Kunnan kulttuuritoiminnan edistäminen
 - b. Kulttuuripalvelujen esiintuominen
 - c. Hyvinvoinnin edistäminen sosiaali- ja terveystoimessa kulttuuripalveluiden avulla
4. Kulttuuristrategian päivittäminen, seuranta ja arviointi

Strategia sisältää suoria lainauksia kuntalaiskyselystä malliin:

1. Taustaa

Kulttuuristrategian valmistaminen on asetettu yhdeksi kuntastrategian 2018-2021 tavoitteeksi. Suunnitelma on valmisteltu viranhaltijatyönä kuntastrategian tavoitteiden pohjalta ja kuntalaisilta on pyydetty kokemuksia, ajatuksia ja kehittämisideoita internet -kyselyn avulla helmimaaliskuussa 2019. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 50 kuntalaista. Valtaosa vastaajista oli työikäisiä, joista 61% oli tyytyväisiä ja 27% tyytymättömiä kunnan kulttuuritarjontaan. Yli 65-vuotiaita vastaajia oli kuusi henkilöä, ja heistä kaikki yhtä lukuun ottamatta olivat tyytyväisiä kulttuuritarjontaan. Tyytyväisyyteen vaikuttaa kulttuuritarjonnan määrän lisäksi myös oma aikaresurssi: työikäisten vastauksissa tuli ilmi oma ajanpuute harrastaa ja osallistua tarjolla oleviin kulttuuritilaisuuksiin.

Suurin osa vastaajista luokitteli itsensä kulttuurin harrastajiin ja heistä 61% oli tyytyväisiä ja 29% tyytymättömiä kohderyhmänsä kulttuuripalveluihin. Kulttuuriyhdistyksen edustajina kyselyyn vastanneet kokivat kunnan kulttuuritarjonnan tyydyttävimpänä ja kulttuurialan yritysten edustajat taas kokivat siinä eniten puutteita.

Perustelut edellisille kokemuksille sisälsivät lähes yhtä paljon mielipiteitä kuin oli vastaajia, joten yleistysten tekeminen kyselyn pohjalta on lähes mahdotonta. Yleisimmin tuli kuitenkin esille tyytyväisyys kirjaston ja kansalaisopiston aktiiviseen ja monipuoliseen toimintaan. Yksittäisissä vastauksissa toivottiin lisää ns. matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia, kirjailijavierailuja, taidenäyttelyitä, ”koko kansan” juhlia, lisää houkuttelevia tapahtumia talviajalle ja lisää musiikkitapahtumia kesälle. Tarjonnan koettiin olevan aika kapea-alaista, mitä pidettiin kyllä myös ymmärrettävänä, kun kyseessä on pieni kunta. Puhallinorkesteri- ja musiikkiteatteritapahtumien osuus kunnan kulttuuritarjonnassa korostui ja toisaalta kuvataidetarjonnan vähäisyys nousi esille joissain vastauksissa.

Valtaosa (58%) vastaajista koki kunnan kulttuuripalvelujen olevan kaikkien saatavilla, mutta viidennes (20%) koki tässä puutteita. Vastauksissa vanhukset, liikuntarajoitteiset, palveluasujat, kehitysvammaiset, alle kouluikäiset, kylillä asuvat ja muissa kunnissa työskentelevät koettiin erityisryhmiksi, joiden kulttuurintavoitettavuudessa on puutteita. Tapahtumien ja harrastamisen hinnan todettiin myös olevan este osallistua joissain elämäntilanteissa. Yleisiä bussikuljetuksia lähikaupunkien teattereihin, konsertteihin ja elokuvaan kaivattiin myös.

Kunnan kulttuuripalvelujen kehittämisideoista kerrotaan kunkin palvelun kohdalla. Kaikki kehittämisideat on välitetty asiasta vastaavalle kunnan työntekijälle ja laajemmin kannatusta saaneisiin ideoihin pyritään toiminnalla vastaamaan.

Kulttuuristrategian kirjoittamisvaiheessa tuli voimaan myös uudistettu Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). Laki korostaa kulttuuria lakisääteisenä perus- ja lähipalveluna ja määrää kunnalle seitsemän erilaista tehtävää (3§):

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Palvelujen järjestämisessä kunnan tulee ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet. Laki antaa kunnalle vapauden järjestää kulttuuritoiminnan itse, yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin, mutta riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista käyttäen.

2. Rantasalmen kunnan kulttuuripalvelujen nykytila 2019, tavoitteet ja toteuttaminen

a. Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimen tehtävät kunnassa on liitetty nuoriso-ohjaajan tehtävään. Nuoriso-ohjaajan työajasta 20 prosenttia on suunnattu kunnan kulttuuritoimen koordinointiin. Kulttuuritoimen keskeiset tehtävät ovat avustusten myöntäminen lautakunnan hyväksymän avustussäännön mukaisesti, kotiseutuarkiston hoitaminen sekä museosta huolehtiminen. Lisäksi tehtäviä ovat kulttuuri-iltojen koordinoiminen ja vuosittaisen Taiteiden illan järjestäminen yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Kulttuuritoimen tehtävänä on huolehtia kunnan kulttuuritoiminnan kehittämisestä ja tukemisesta sekä tarjota kaikenikäisille kuntalaisille monipuolisesti mahdollisuuksia kulttuurielämysten kokemiseen. Yhdistykset ja järjestöt järjestävät vuoden mittaan erilaisia kulttuurimatkoja, konsertteja ja tapahtumia kulttuuriavustusten myötä. Kulttuuripalvelut, joita järjestöt ja yhdistykset tuottavat ja järjestävät, ovat kaikenikäisille kuntalaisille merkittävä hyvinvoinnin mahdollistaja sekä osallisuuden ylläpitäjä.

Rantasalmi on Etelä- ja Keski-Savon alueella toimivan, vuonna 2008 perustetun verkostomuotoisen Lastenkulttuurikeskus Verson jäsenkunta (vuodesta 2012 alkaen). Verson toimintaa rahoittavat kaikki jäsenkunnat, minkä lisäksi Verso saa opetus- ja kulttuuriministeriön avustusta lastenkulttuurikeskuksille. Kulttuuritoimea koordinoiva nuoriso-ohjaaja kuuluu Verson ohjausryhmään. Verson palvelut vahvistavat lasten ja nuorten identiteettiä ja kasvattavat kulttuurin kokemiseen antamalla mahdollisuuden osallistua elämyksiin ja oman kulttuurin luomiseen.

Kuntalaiskyselyssä toivottiin lisää resursseja ja yhteistyötä tapahtumien järjestämiseen. Ehdotettuja tapahtumia oli mm. Taiteen talviyö ja matalan kynnyksen kevättapahtuma harrastajille tuoda esiin omaa tuotantoaan. Taiteiden yö tapahtumana sai kiitosta, ja kehittämisideoina ohjelmaan esitettiin mm. elokuvia, urkukonserttia, monipuolisia musiikkiesityksiä, tanssiesityksiä ja teatteria.

Taiteiden yö ollut hieno
tapahtuma. Ei
lisättävää☺

Taiteiden yö voisi olla joskus myös
osittain Järvisydämessä
vaihteeksi.

Kuntastrategian tavoite: kulttuuripalveluiden esiintuominen	
Kuntastrategian toimenpiteet	Menetelmät ja vastuuhenkilöt (suluissa)
Kulttuuristrategian laatiminen	Kulttuuristrategian laatiminen 2018-2019 ja sen päivitys tarvittaessa (sivistysjohtaja)
Taiteiden yö 24h sekä tapahtumien kohdentaminen eri ikäryhmille	Suunnittelu yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulun ja vanhustenhoidon kanssa (nuorisohjaaja)

b. Kirjasto

Kirjasto on jo nyt ollut aktiivinen ja houkutellut uusilla toimintaideoilla väkeä käyttämään palveluita!

Kirjastolla on jo nyt positiivinen, avoin ja ennakkoluuloton asenne monenlaisiin kulttuuritapahtumiin. Siitä asenteesta kannattaa pitää kiinni.

Rantasalmen kirjastopalvelut tuottaa Toenperän kirjasto eli Joroisten, Juvan ja Rantasalmen kuntien yhteinen kirjasto, joka ylläpitää myös aluekirjastoauto Jasso Toenperää. Lisäksi Rantasalmen kirjastossa toimii kunnan neuvonta. Toenperän kirjasto on arvoiltaan rohkea, moniääninen ja saavutettava kaikkien kirjasto. Kirjasto toimii asiakaslähtöisesti edistäen lukutaitoa, tasa-arvoa ja kestäväää kehitystä.

Kirjastopalveluja tarjotaan Rantasalmen kunnantalon yhteydessä sijaitsevassa kirjastossa sekä hakeutuvina kirjastopalveluina kirjastoautossa ja kirjaston kotipalveluna. Kirjasto toteuttaa pop up - kirjastotoimintaa osallistumalla yhdessä muiden kuntatoimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa erilaisiin tapahtumiin ja tempauksiin.

Kirjastossa työskentelee vakituisesti kolme henkeä: kirjastovirkailija, kirjastonhoitaja ja kirjastonjohtaja. Kirjasto on avoinna kuntalaisille ja loma-asukkaille talvikaudella kuutena ja kesäkaudella viitenä päivässä viikossa. Kirjastopalveluja tarjotaan enimmillään 51 tuntia viikossa.

Kirjastossa on lainattavissa kirjojen lisäksi muun muassa elokuvia, lehtiä, nuotteja ja musiikkiäänitteitä sekä esineistöä, kuten urheiluvälineitä, Rantasalmen kunnan ylläpitämä nuorten harrastevälinekokoelma ja sähkönkulutusmittareita. Paikallisen aineistokokoelman lisäksi kuntalaisten käytettävissä on maksutta Lumme-kirjastojen yhteinen kokoelma. Lumme-aineistoa toimitetaan kirjastoon kahdesti viikossa. Lukemisesteisille asiakkaille kirjasto välittää Celia-kirjaston palveluja ja kielivähemmistöjen käytettävissä ovat tilattavat omakieliset siirtokokoelmat.

Kirjasto toimii kuntalaisten oleskelu- ja työtilana. Kirjastossa on vapaasti käytettävissä tiedonhaku- ja e-aineistopäätteet, kaksi asiointipäätettä ja yksi nuorten käyttöön suunnattu tietokone sekä monitoimitulostin. Rauhalliseen työskentelyyn voi varata tutkijanhuoneen. Kirjasto tarjoaa myös välineet omatoimiseen tai ohjeistettuun dokumenttien ja kuvien skannaamiseen sekä AV-aineistojen digitointiin.

Kuva 1. Kirjastoauto Jasso reitillään.

Kirjasto järjestää läpi vuoden keskimäärin 2,5 tapahtumaa viikossa. Tapahtumia tarjotaan kaiken ikäisille. Kirjaston ydintoimintaa ovat yhdessä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa toteutetut kirjastotuokiot ja -vierailut sekä Lukudiplomi-kiertueet, joissa kirjasto vierailee jokaisessa Rantasalmen alakoululuokassa. Kouluille tarjotaan myös kirjailijavierailuja. Näkyvin kirjaston tuottama kulttuuritapahtuma on vuosittainen kirjailijakiertue *Kirjaimmeiset kylässä*, joka tuo Rantasalmelle joukon kotimaisen kirjallisuuden kärkinimiä. Muita suuria yhteistyötapahtumia ovat Rantasalmen kesänavajaiset ja Taiteiden ilta sekä yhdessä yrittäjien kanssa toteutettava joulunavaus. Osa tapahtumista (satutunnit, nuorten peli-illat) tuotetaan yhteistyössä eri verkostojen (lastenkulttuurikeskus Verso, nuorisotoimi, Järvi-Saimaan kansalaisopisto) kanssa; osa tapahtumista on kolmannen sektorin itsenäisesti toteuttamia. Lisäksi kirjasto tarjoaa tilat mm. vaalien ennakkoäänestykseen sekä perinteisille ja digitaalisille näyttelyille.

Kirjasto ja kulttuuritoimi saavat ajoittain lahjoituksina merkittäviä kokoelmia, joiden omatoimiseen käsittelyyn kunnalla ei toistaiseksi ole ollut osoittaa resursseja. Toimintaa on tuettu ja tuetaan edelleen osoittamalla merkittävälle lahjoituksille säilytystila sekä avustamalla aineiston käsittelyssä, kuten kuva-aineiston digitoinnissa sekä erilaisten painotuotteiden laadinnassa ja näyttelyiden koostamisessa.

Kirjastossa on meneillään omatoimikirjastoprosessi, joka sekä parantaa kirjastopalvelujen saavutettavuutta lisäämällä aukioloaikoja, että avaa kirjastotilan monipuolisemmin kuntalaisten omatoimiseen käyttöön. Omatoimikirjaston myötä uudistuva kirjastotila tulee tarjoamaan monipuoliset ja virikkeelliset mahdollisuudet erilaiseen harrastetoimintaan myös kirjaston sulkuaikoina illalla, sunnuntaisin ja yleisinä loma-aikoina. Omatoimista kirjastotilaa hyödyntävää toimintaa kehitetään yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kirjasto tulee lisäämään myös toimivaksi osoittautunutta pop up -toimintaa varsinaisen kirjastotilan ulkopuolella, kuten kyläyhdistysten tapahtumissa. Hakeutuvat kirjastopalvelut toteutetaan usein kirjastoautotoiminnan osana.

Yhteistyöverkoston toimijat ovat olleet halukkaita hyödyntämään kirjaston hyvää saavutettavuutta ja pitkiä aukioloaikoja. Kirjastosta voi muun muassa varata liput seurakunnan järjestämiin konsertteihin, ja jatkossa kirjasto varaa ja välittää myös Nuorisoteatterin musikaalilippuja kirjaston aukioloaikoina paikan päällä kirjastossa.

Kulttuuristrategiakyselyssä kirjastoa kuvattiin kulttuurin olohuoneeksi ja kirjaston palveluita, henkilöstön osaamista ja erilaisia tapahtumia kiiteltiin kovasti. Vastauksissa tuli myös ilmi halu säilyttää kirjasto hiljaisena tilana, jossa voi lukea rauhassa. Omatoimikirjastoa odotettiin - yksittäisessä vastauksessa hienoisella varauksella. Kehittämisideoista mainittakoon mm. kahvila, 3D-tulostimet, elämykselliset kirjavinkkaukset, näytönpaikkoja paikallisille kirjoittajille sekä kirjailijavierailut ja muut matalan kynnyksen taidetapahtumat.

Loistava mesta

Kuva 2. Kirjasto on hankerahoituksen turvin edistänyt eri lukudiplomien käyttöönottoa. Ketunpennun käpäläpassin graafinen ilme: Katriina Kaija.

Kuntastrategian tavoite: lähipalveluiden säilyttäminen	
Kuntastrategian toimenpiteet	Menetelmät ja vastuuhenkilöt (suluissa)
Kirjaston toiminnan jatkuvuuden turvaaminen	Yhteistyö naapurikuntien kanssa: Toenperän kirjastosopimus (sivistysjohtaja)
	Kaikenikäisten kuntalaisten lukuharrastuksen tukeminen ja uusien harrastajien saaminen (kirjastonjohtaja) Keinoja: - monipuolinen ja ajantasainen kirjakokoelma - kirjavinkkaus ja kirjallisuus osana kouluopetusta yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa - omatoimikirjasto - kirjastoautosta monipalveluautoksi
	Tapahtumatuotanto (kirjastonjohtaja) Keinoja: - riittävä henkilöstö tuottamaan tapahtumia ja kehittämään hankkeita tapahtumien toteuttamiseksi. Myös väliaikainen henkilöstöresurssi (työllistetyt, harjoittelijat ym.) merkittävä.

c. Lukion musiikkiteatterilinja

Rantasalmen lukiossa on musiikkiteatterilinja, joka toteuttaa lukuvuosittain uuden musikaaliproduktion yhteistyössä Järvi-Saimaan kansalaisopiston ja Rantasalmen puhallinorkesteriyhdistyksen nuorisoteatterijaoksen kanssa.

Kunhan sama linja säilyy, niin se pysyy aivan mahtavana!

Lukio toimii kirkonkylän Rantasalon koulun yhteydessä omassa erillisessä rakennuksessa. Kansalaisopisto ja lukio järjestävät musiikkiteatteriopetuksen ja musikaali harjoitellaan ja esitetään yhdistyksen omistamassa Musiikki- ja teatterisali Tornadossa. Yhdistys vastaa myös osaltaan musikaalin tuotantokustannuksista ja esitysten käytännön järjestelyistä. Tuotantokulut ovat noin 50 000€ per musikaali sisältäen materiaali- ja tekijänoikeusmaksut, lavastus- ja puvustuskulut, maskeeraus- ja kampauskulut, yhdistyksen palkkaamien työntekijöiden (esim. sovittaja, äänimies, valomiehet) palkkiot, markkinointikulut, tarvike- ja laitehankinnat sekä -huollot ja muut esityskulut. Tuotantokulut maksetaan noin 50 -prosenttisesti musikaalin lipputuloilla. Lisäksi musikaalin kulujen kattamisessa hyödynnetään puhallinorkesteriyhdistyksen nuorisoteatterijaoksen koordinoimaa talkootyötä, mainostuloja (esim. käsiohjelmamainokset) sekä apurahoja ja avustuksia, joiden saaminen on kuitenkin nykyään erittäin epävarmaa.

Lukiolaiset saavat musiikkiteatteriopinnoista lukiokursseja lukuvuosittain: näyttelijät näyttelijäntyöstä, musikaalilaulusta ja musikaalitanssista enintään yhdeksän kurssia ja soittajat musikaaliorkesterista kolme kurssia lukuvuosittain. Lisäksi tarjolla on kulttuurintuottamisen opetusta. Lukiossa voi suorittaa myös teatterin lukiodiplomin. Musiikkiteatterilinja tuo vuosittain ulkopaikkakuntalaisia opiskelijoita Rantasalmen lukioon ja sen vuoksi myös useat oman paikkakunnan nuoret jäävät kotilukioon peruskoulun päätyttyä. Rantasalmen lukion musiikkiteatterilinjan musikaaleissa on mukana vuosittain noin 40–50 nuorta.

Lukion studiotekniikan linja ja musiikkiteatterilinja toimivat yhteistyössä ja osa studiotekniikan linjan opiskelijoista tekee opiskeluun liittyviä harjoittelutehtäviä musikaalin valo- ja äänitekniikassa. Studiotekniikan linjan opetus toteutetaan yhteistyössä Järvi-Saimaan kansalaisopiston kanssa.

Paikkakunnan valtakunnallisestikin tunnustettu musikaali- ja orkesteritoiminta on mahdollista vain, kun useat eri tahot toimivat sujuvassa yhteistyössä ja resursoivat toimintaa omalta osaltaan. Toiminnan koordinointi vaatii paljon työtä ja suurimman osan siitä hoitaa Järvi-Saimaan kansalaisopiston musiikin suunnittelijaopettaja. Nykyinen opetuksen korkea taso perustuu ammattitaitoisten opettajien rekrytointiin niin musiikin, teatterin ja tanssin alkeisopetuksessa kuin ylemmilläkin opintotasoilla sekä innostavaan ja motivoivaan yhteisöön, jossa oppiminen tapahtuu.

Kuva 3. Musikaalin Oliver! musikaali-orkesteri 2017. Kuva: Kuwaamo Sampo Luukkainen.

Taiteen perusopetuksen 1.8.2018 käyttöön otetuissa musiikin ja teatteritaiteen perusopetuksen opetussuunnitelmissa korostetaan entistä enemmän oppimista ryhmässä yhdessä toisten kanssa. Tätä on Rantasalmella tehty jo vuosikymmenet, koska teatteritoiminnan lisäksi

paikkakunnan omaleimainen musiikinopetus pohjautuu vahvaan orkesteritoimintaan. Innostava ja hyvin resursoitu alkeisopetus sekä vahva ja järjestelmällinen tasolta toiselle etenevä musiikkikoulutus mahdollistaa myös lukion musiikkiteatterilinjan toiminnan Rantasalmella.

Lukion musiikkiteatterilinjalla huolehditaan myös muualta tulevien opiskelijoiden kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja tässä apuna ovat kouluterveydenhoito, koulukuraattoripalvelut sekä yhdistyksen talkoolaisten apu. Haasteena toiminnassa on ulkopaikkakuntalaisten iso osuus musikaalin näyttelijöistä (jopa suurin osa), jolloin ympärivuotinen yhdistystoiminta ja talkoilu kasaantuu pääosin rantasalmelaisten harrastajien vanhempien harteille.

Kulttuuristrategiakyselyn vastauksissa korostui musiikkiteatterilinjan merkitys ulkopaikkakuntalaisten opiskelijoiden rekrytoimisessa ja siten oman lukion säilymisessä kunnassa. Haasteena koettiin juurikin yllä mainittu harrastajien vanhempiin kohdistuva mittava talkootyön määrä esitysten toteuttamiseksi.

Kuva 4. Musikaalin Tunteellinen kone esiintyjät vuonna 2019. Kuva: Kuwaamo Sampo Luukkainen.

Kuntastrategian tavoite: lähipalveluiden säilyttäminen	
Kuntastrategian toimenpiteet	Menetelmät ja vastuuhenkilöt (suluissa)
Lukion toiminnan jatkuvuuden turvaaminen	Lukion linjojen, erityisesti musiikki-teatterilinjan ylläpitäminen (lukion rehtori ja sivistysjohtaja) Keinoja: - riittävä resursointi linjan vastuutehtäviin, asiantuntijatyöhön ja tarvikehankintaan - kunnan soluasunnot ja muut tukitoimet nuorille (mm. koulukuraattoripalvelu) - musikaaliesitysten järjestäminen yhteistyössä Rantasalmen Puhallinorkesteriyhdistyksen Nuorisoteatteri- jaoksen kanssa
Kulttuuripalveluiden esiintuominen viestinnässä ja markkinoinnissa	Lukion markkinointi (lukion rehtori ja sivistysjohtaja) Keinoja: - riittävä markkinointiresurssi: sekä henkilöstö- että taloudellinen - kulttuurintuottamisen kurssit: yrittäjäyyskasvatusta, kurssityönä valmistuu musikaalien markkinointia - lukion ja sen linjojen markkinointi osaksi kuntamarkkinointia (yhteistyössä elinvoiman ja matkailun kanssa)

Kuva 5. Musikaalin Tunteellinen kone näyttelijöitä vuonna 2019. Kuva: Kuwaamo Sampo Luukkainen.

d. Järvi-Saimaan kansalaisopisto

Tapahtumia on sopivasti. Kansalaisopiston aktiivisuus näkyy vahvasti.

Rantasalmen kansalaisopistopalvelut tarjoaa kolmen kunnan, Sulkavan, Juvan ja Rantasalmen, yhteinen Järvi-Saimaan kansalaisopisto. Sulkava toimii kansalaisopiston isäntäkuntana. Rantasalmella kansalaisopistossa työskentelee kaksi musiikin suunnittelijaopettajaa, joista toisen tehtäviin kuuluu myös opiston Rantasalmen aluevastaavuus. Lisäksi Rantasalmella työskentelee 20 prosentin työajalla toimistos sihteeri ja opetusta antavat kymmenet tuntiopettajat. Kansalaisopisto-opetusta annetaan Rantasalmen kirkonkylän lisäksi myös kylillä, mm. Tuusmäessä.

Kirkonkylällä opetusta on mm. kouluilla, Teatterisali Tornadossa, Oskarissa, kirjastossa ja kunnantalon Kellarigalleriassa.

Järvi-Saimaan kansalaisopiston koulutustehtävänä on edistää alueen kaikkien väestö- ja ikäryhmien osaamista, hyvinvointia, osallisuutta ja arjessa selviytymistä. Opiston koulutuksessa painottuvat taito- ja taideaineet, terveyttä edistävät opinnot, kielet, tietoteknisiä valmiuksia sekä muita kansalaisvalmiuksia ja alueen elinvoimaisuutta edistävät aineet. Opistossa annetaan myös taiteen perusopetusta musiikissa ja teatteritaiteessa Rantasalmen toimipisteessä.

Kansalaisopiston merkitys paikkakunnan opiskelu- ja harrastustoiminnan mahdollistajana on suuri. Asiakaspalaute on pääosin erittäin positiivista. Toimintaa kehitetään jatkuvasti saadun palautteen pohjalta. Vuosittain Rantasalmelle suunnitellaan 4700 tuntia kansalaisopiston opetusta (valtionosuustunnit), minkä lisäksi kansalaisopisto pystyy järjestämään myös valtionosuustunnit ylittävää myyntikoulutusta. Vuonna 2017

Kuva 6. C-alkeispuhallinorkesteri kesällä 2018. Kuva: Kuwaamo Sampo Luukkainen.

Rantasalmella kansalaisopiston kursseilla kävi 2091 brutto-opiskelijaa (kaikki kurssilaiset yhteensä) ja eri henkilöitä (netto-opiskelijat) Rantasalmen toimipisteessä opiskeli 592, joista naisia oli 432 ja miehiä 160. Kaikista kansalaisopiston opintokunnista eniten erillisiä kursseja järjestettiin vuonna 2017 juuri Rantasalmella: 237 kurssia. Tämä tarkoittaa sitä, että kansalaisopistossa järjestetään tuntimäärältään isojen ja vakiintuneiden (koko vuoden kestävien) kurssien lisäksi myös runsaasti lyhytkursseja, joilla täydennetään opetustarjontaa ja vastataan asiakkaiden toiveisiin lyhyelläkin varoitusaajalla.

Musiikin ja musiikkiteatterin vahva paikallinen perinne on keskeistä Rantasalmella annettavassa opetuksessa. Opetuksen ja yhteistyön kautta kansalaisopisto mahdollistaa useiden ryhmien (esim. Rantasalmen puhallinorkesterit, Nuorisoteatteri, Kamarikuoro, Veeniks, Tuusmäen kesäteatteri) kulttuuritoiminnan. Kansalaisopisto on merkittävin kulttuurialan työllistäjä Rantasalmen kunnassa. Vakituisten henkilöstön lisäksi kansalaisopisto työllistää kymmeniä tuntiopettajia, mikä osaltaan mahdollistaa heidän asumisensa paikkakunnalla ja lähialueilla. Tämän ansiosta kulttuurialan ammattilaisten on mahdollista harjoittaa myös muuta ammattiinsa liittyvää kulttuuritoimintaa Rantasalmella.

Kansalaisopiston kursseille osallistuminen lisää tutkitusti hyvinvointia, minkä lisäksi kurssitoiminta ja sen myötä järjestetyt tapahtumat edistävät paikkakunnan elinvoimaisuutta. Kansalaisopisto ja lukuisat paikallisyhdistykset tuottavat yhteistyössä erilaisia tapahtumia: esimerkiksi konserttien, näytelmien ja näyttelyiden valmistamiseen liittyvä opetus annetaan kansalaisopiston kursseilla. Näyttelyt pidetään myös opetustilana toimivassa Kellarigalleriassa kunnantalolla. Kurssilaisten lisäksi kansalaisopiston toiminnasta hyötyvät myös tapahtumiin osallistuvat muut paikkakuntalaiset.

Kulttuuristrategiakyselyssä kansalaisopistolle esitettiin lukuisia kurssitoiveita – lähes yhtä monta erilaista kuin oli vastaajia. Kirjoittamiskurssit, runopiiri, lavarunouskurssi, valokuvaus, lasten kuvataidekoulu, kuvataiteen perusopetus, nuorten kuoro, säveltämisen opetus, fantasiameikkauskurssi ja ilmaisutaiteen lyhytkurssit olivat esimerkiksi toiveita kulttuurin saralta.

Kuntastrategian tavoite: lähipalveluiden säilyttäminen	
Kuntastrategian toimenpiteet	Menetelmät ja vastuuhenkilöt (suluissa)
Kansalaisopiston toiminnan jatkuvuuden turvaaminen	Yhteistyö naapurikuntien kanssa: Järvi-Saimaan kansalaisopisto – sopimus (sivistysjohtaja)
	Monipuolinen ja laadukas opetus (suunnittelijaopettaja) Keinoja: - riittävä tuntikehys ja toimintaresurssit (huom. yhteistyö lukion musiikkiteatterilinjan kanssa)
	Toimivat tilat (suunnittelijaopettaja, yhteistyössä kehittämispäällikön kanssa)

e. Lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukeminen

Kunta myöntää palveluseleitä, nk. LaKu-passeja (Lasten Kulttuuri-passi) taloudellista ja muuta tukea tarvitsevien lasten ja nuorten harrastustoimintaan Rantasalmella. Vuonna 2018 tähän tarkoitukseen on saatu kuolinpesälahjoitus. Lapsi tai nuori voi saada passin koulukuraattorilta tai muulta lapsen kanssa työskentelevältä kunnan työntekijältä (esim. luokanopettaja, varhaiskasvatusopettaja) ja sen sisältö sovitaan yhdessä lapsen tai nuoren (ja tarvittaessa hänen perheensä) ja työntekijän kanssa. Passilla voi saada maksuttoman osallistumisen kansalaisopiston kurssille, leirille tai yhdistyksen toimintaan, ja se voi

tarvittaessa sisältää myös mahdollisuuden maksuttomiin harrastusvälineisiin (esim. soitinvuokra).

LaKu-passi -käytäntö on suunniteltu yhteistyössä Lastenkulttuurikeskus Verson kanssa. Verso on opetus- ja kulttuuriministeriön tuella ja jäsenkuntien rahoituksella toimiva organisaatio, jonka tavoitteena on lasten ja nuorten yhtäläiset mahdollisuudet kulttuuri- ja taide-elämään.

Kirjasto lainaa ja välittää Rantasalmen kunnan testamentti- ja lahjoitusvaroin hankkimia harrastevälineitä, kuten potkulautoja varusteineen, lapsille ja nuorille.

Kuva 7. Kirjastosta voi lainata maksutta potkulautoja suojuksineen.

3. Strategian muut tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet

Kuntastrategian yksi kolmesta päätavoitteesta on vetovoimaisten palveluiden ylläpitäminen. Tämä sisältää lukion, kansalaisopiston ja kirjaston toiminnan jatkuvuuden turvaamisen yhteistyössä naapurikuntien kanssa (ks. yllä), kulttuuripalveluiden esiintuomisen ja harrastusmahdollisuuksien kehittämisen. Toinen strateginen painopiste on elinkeinoelämän kehittäminen sisältäen monipuolisen elinkeinorakenteen ja työllisyyden edistämisen sekä yritysten toimintaedellytysten parantamisen. Kulttuuristrategiassa täsmennetään tavoitteita kulttuurialan osalta. Kulttuuritoimijat nähdään yhtenä kunnan keskeisenä vahvuutena ja kuntastrategian tavoitteena on tuoda esille Rantasalmen kulttuurinen vahvuus kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa.

a. Kunnan kulttuuritoiminnan kehittäminen

Rantasalmella toimii useita eri kulttuurialojen yhdistyksiä ja yhteisöjä. Aktiiviset yhdistykset ovat merkittäviä kulttuuriharrastuksen edistäjiä kunnassa, joten yhdistysten avustamiseen varataan talousarviovuosittain riittävästi resurssia. Yhdistysavustusten kohteet vaihtelevat vuosittain yhdistysten toiminnan mukaan ja avustusten jakamisesta päättää kulttuuritoimi.

Alla on mainittu keskeisiä Rantasalmella toimivia eri kulttuurialojen yhdistyksiä ja yhteisöjä, joista on saatu esittely strategian kirjoittamisvaiheessa. Osa yhdistystoiminnasta linkittyy kunnan palveluihin (mm. kansalaisopiston kurssit) ja siten myös niiden kehittämistavoitteet on esitelty.

Rantasalmen puhallinorkesteriyhdistys

Paikkakunnan vahva kulttuuri pohjaa Rantasalmen puhallinorkesterin musiikkikasvatustyöhön, mitä tehdään yhteistyössä Järvi-Saimaan kansalaisopiston kanssa. Tällä hetkellä Rantasalmen puhallinorkesterin toiminta ja Järvi-Saimaan kansalaisopiston musiikinopetus kohdentuu 5-vuotiaista alkaen kaiken ikäisiin harrastajiin. Rantasalmen Nuorisoteatterin ja Lastenteatteri Ranttalin toiminta kohdentuu

pääasiassa 10–20 -vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin, mukana on myös muutama aikuinen. Puhallinorkesteriyhdistys järjestää vuosittain 60–70 konserttia tai muuta esiintymistilaisuutta - suurin osa näistä Rantasalmella, mutta säännöllisesti viedään esityksiä myös naapuripaikkakunnille ja kauemmas. Noin kolmen vuoden välein tehdään konserttikiertue ulkomaille.

Kehittämistoimenpiteenä on aloittaa mahdollisimman pian alueellinen yhteistyö, koska asuinseutumme väen vähentyessä on pienten paikkakuntien harrastusyhteistyö puolin ja toisin järkevää. Harrastuksen alkeisopetusta kannattaa antaa kunkin lapsen omalla kotipaikkakunnalla, mutta pitkälle viety tavoitteellinen harrastaminen on hyvä keskittää yhdelle paikkakunnalle ja kerätä siihen osallistujat omaa paikkakuntaa laajemmalta alueelta. Näin saadaan saman alan harrastajat löytämään toisensa ja muodostuu motivoiva yhteisö harrastamiselle ja vertaisoppimiselle. Lisäksi tässä mallissa kaikkien eri paikkakuntien ja tahojen ei tarvitse resursoida erilaisissa harrastuksissa tarvittavaan välineistöön, kun sopivat tilat ja välineet löytyvät kuitenkin suhteellisen läheltä (naapuripaikkakunnalta).

Kuva 8. Puhallinorkesterin Soul System -bändi 2018. Kuva: Kuwaamo Sampo Luukkainen.

Kehittämistavoite	Menetelmät ja vastuuhenkilöt (suluissa)
Alueellinen yhteistyö	Puhallinsoittimien soitonopetuksen ja alkeispuhallinorkesteriopetuksen laajentaminen Rantasalmen lähipaikkakunnille (esim. kansalaisopiston toiset toimipisteet Sulkava ja Juva, tai muut kiinnostuneet kunnat). Vuokrasoittimet ja nuotisto yhdistykseltä. Yhteiskuljetus puhallinorkesterin ylemmille jatkotasoille (B- ja A-orkesterit) naapuripaikkakunnilta. (kansalaisopiston musiikin suunnittelijaopettaja)
Musiikkitoiminnan järjestäminen alle 5-vuotiaille	Ns. muskarien järjestäminen (kansalaisopiston musiikin suunnittelijaopettaja)

Kirjoittajayhdistys Ernesti

Ernesti on Rantasalmella toimiva aktiivinen kirjoittajayhdistys. Yhdistys edistää kirjoittamisen ja kirjallisuuden harrastamista muun muassa järjestämällä kirjailijavierailuita, kirjoituskursseja- ja kilpailuja, teatteriretkiä ja kirjallisuusiltoja. Ernesti tekee yhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten Toenperän kirjaston ja Järvi-Saimaan kansalaisopiston kanssa. Ernesti on verkostoitunut muiden eteläsavolaisten kirjoittajayhdistysten kanssa.

Kirjoittajayhdistys Ernesti on perustettu vuonna 1981. Ernesti on julkaissut kolme lehteä ja seitsemän antologiaa sekä ollut mukana työstämässä useita näytelmäkäsikirjoituksia. Yhdistys on nimetty Ernst Lampénin (1865-1938) mukaan. Lampén oli monipuolinen kulttuuripersoon, joka teki elämäntyönsä opettajana. Hänet tunnettiin myös savolaisuuden

apostolina, matkailijana, kirjailijana, lehtimiehenä, musiikkimiehenä ja vapaa-ajattelijana.

Etelä-Savon rakennusperintöyhdistys

Rantasalmella 11 vuotta toiminut Etelä-Savon Rakennusperintöyhdistys edistää savolaisen rakennetun kulttuuriympäristön säilymistä ja ottaa tarvittaessa kantaa rakennussuojelukysymyksiin. Yhdistys ylläpitää vanhoja rakennusosia välittävää varaosapankkia ja antaa puhelimitse maksutonta korjausneuvontaa, ohjeita voi myös tiedustella varaosapankin aukioloaikoina myymälävastaavalta. Lisäksi yhdistys lainaa tai vuokraa Rantasalmella, osoitteessa Kylätie 52:ssa sijaitsevaa Äänelän taloa, jossa mm. keväällä 2019 korjataan vanhoja ikkunoita.

Kuva 9. Miska (vas.) ja Onni restauroivat vanhoja ikkunoita. Kuva: Maria Luostarinen.

Teatteriyhdistys Fennica

Teatteri Fennica on ainoa eteläsavolainen ympärivuotisesti Rantasalmelta käsin toimiva rahoituslain ulkopuolinen esittävän taiteen ammattilaisryhmä. Teatteri palkkaa vuosittain 4-8 henkilöä tuotannollisiin, taiteellisiin ja taidehallinnon tehtäviin. Uusia omia kiertue-esityksiä valmistetaan vuosittain 3-5 kpl, joiden lisäksi Fennica tekee yhteistuotantoja muiden vapaan kentän toimijoiden ja itäsuomalaisten VOS-teattereiden mm. Savonlinnan teatterin ja Tanssiteatteri Minimin kanssa. Fennican esityksille tunnusomaista on eri esittävän taiteen lajityyppien ja ilmaisumuotojen kirjo. Fennican toimintaa leimaa vankka omarahoitusosuus, työskentely apurahoilla, osittain palkattomana työnä ja vapaaehtoistyönä.

Kuva 10. Teatteri Fennica vie taide- ja kulttuuripalveluja sinne, missä ihmiset ovat. Kuva: Satu Piispa-Hakala.

Kulttuurikiska on Fennican taide- ja kulttuuripalveluja sekä taiteilijoiden osaamista välittävä tuotantoyksikkö. Kulttuurikiska kehittää kuntien välistä yli toimialat ylittävää yhteistyötä taiteen ja kulttuuripalvelujen

saatavuuden, saavutettavuuden ja kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi kaikissa väestöryhmissä. Kulttuurikiska edistää taiteen ammattilaisten työllisyyttä ja työmahdollisuuksien syntymistä välittäjätoiminnan avulla. Kulttuurikiska tekee soveltavan taiteen menetelmin yleisötyötä, järjestää osallistavia yhteisöllisiä tapahtumia, työpajoja ja kehittää työelämää henkilöstökoulutusten avulla sekä yhteistyöhankkeissa työelämän valmiuksia lisäävissä koulutuksissa ja yhteisötaideprojekteissa.

Rantasalmen kuvataideyhdistys Rempranta

Remp-Ranta vaalii Rantasalmen kuvataide-elämää järjestämällä näyttelyitä, kursseja, retkiä sekä luentoja. Yhdistyksessä toimii sekä ammattitaiteilijoita että harrastajia. Vuosi 2020 on yhdistyksen 40-vuotis juhlavuosi, jolloin pyritään saamaan näkyvyyttä paikallisella tasolla. Suunnittelussa on esimerkiksi juhlanäyttely kirkkoon sekä kuvataideleirin ja luentojen järjestäminen. Rempranta toivoisi kuvataiteiden aseman vahvistamista ja näyttelytilan saamista Rantasalmelle.

Kuva 11: Katriina Kaija, Burning root, 2018

Kolkkokollektiivi

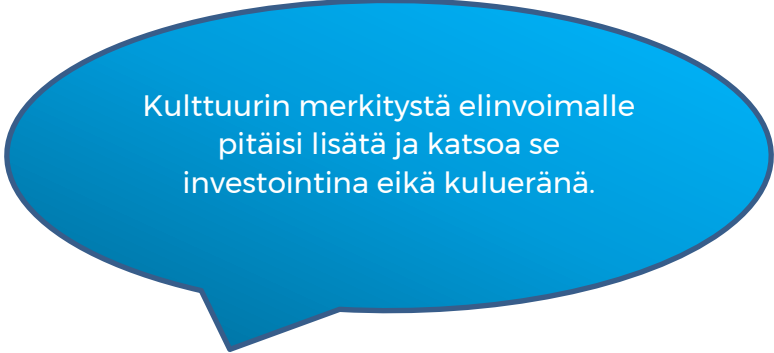
Kolkkokollektiivi on seitsemän eri aloilta tulevan naisen ryhmä ja taiteilijayhteisö, joka tekee pääsääntöisesti sanataidetta, mutta häivyttää sen esittämisen rajoja. Rantasalmen Kolkontaipaleella henkistä kotiaan vaaliva Kolkkokollektiivi kirjoittaa, järjestää kirjallisuudesta ja teksteistä ammentavia tapahtumia ja näyttelyjä, julkaisee somessa ja kustantaa kulttuurivihkoja ja kirjoja. Kolkkokollektiivi on perustettu syksyllä 2017.

b. Kulttuuripalveluiden esiintuominen ja kulttuurimatkailun kehittäminen

Rantasalmella järjestetään vuosittain lukuisia musikaaliesityksiä, konsertteja, teatteriesityksiä, näyttelyitä ja muita kulttuuritilaisuuksia. Kulttuuristrategiakyselyssä 86 prosenttia vastaajista piti kulttuurimatkailun kehittämistä tärkeänä tai erittäin tärkeänä Rantasalmen tulevaisuudelle. 76 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että kulttuuripalveluja tuodaan liian vähän esille Rantasalmen kunnan markkinoinnissa.

Kulttuurin pitäisi olla markkinoinnin ykkönen, ei järvien.

"Soihtuluistelua", "kartanopyöräilyä" tai "perinteisen maanviljelyn päivät"

Kulttuurin merkitystä elinvoimalle
pitäisi lisätä ja katsoa se
investointina eikä kulueränä.

Kehittämisideoina esitettiin kulttuuritarjonnan, erityisesti musiikki- ja teatteriesitysten ja -harrastusten, markkinoimista kunnan esitteissä ja kotisivuilla sekä monipuolisesti erilaisten markkinointiväylien käyttämistä tienvarsimainoksista some-markkinointiin. Kulttuurimatkailun kehittämiseen kaivattiin pysyvää koordinoitua eri tahojen välille ja kulttuurimatkailupakettien luomista ja tuotteistamista. Erityisesti markkinoitavina kohteina pidettiin jo mainittuja musiikki- ja teatteriesityksiä sekä kartanokulttuuria, muita historiallisia kohteita, puutarhoja sekä luontoliikuntakohteita yhdistettynä kulttuurikohteisiin (esim. polkujuoksureitistö maisemakohteisiin). Yhteistyötä kulttuuritoimijoiden ja matkailuyrittäjien välille kaivattiin lisää ja eri taiteenalojen ammattilaisia ideoimaan palveluja. Ammattitaiteilijoiden ja kulttuuriyrittäjien työskentelyedellytyksiin toivottiin tukea ja kannustusta kunnan taholta.

Kuntastrategian mukaisesti kulttuuritapahtumien markkinointi pyritään lisäämään osaksi kunnan markkinointia. Markkinoinnin tavoite on johtaa yleiseen elinvoiman lisääntymiseen matkailuvirran lisääntymisen myötä. Myös uusia keinoja edistää kulttuurimatkailua pyritään kehittämään. Kehitystyötä tehdään yhteistyössä paikallisen elinkeinoelämän ja yhdistysten kanssa. Suunnitelman valmistuessa kunnassa ei ole matkailutyöntekijää, minkä takia työvoimaresurssi kehitystyöhön on rajallinen. Alla on kuitenkin esitetty mahdollisia ja resurssien puitteissa toteutettavia toimenpiteitä.

Menetelmä	Toimenpiteet
Kunnan ajantasaisuus kotisivujen	Kotisivuille päivitetään tiedot kunnan kulttuuritarjonnasta, linkit tapahtumiin ja tapahtumakalentereihin sekä ajankohtaisia kuvia. Kotisivujen liikkuviin kuviin päivitetään kulttuuritapahtuma - kuvia. Kunnan FB-sivuille jaetaan linkit kunnan kulttuuritapahtumista.
Markkinointimateriaali	Sisällössä huomioidaan kunnan keskeinen kulttuuritarjonta (musikaalit, konsertit, kesäteatterit, näyttelyt, muut tapahtumat)
Messut	Kuntaa markkinoivilla messuilla mukana kulttuuritapahtumien esiintyjiä tai tapahtumien flyereitä, roll-upeja tai videomateriaalia
Kulttuuritapahtumapaketit	Selvitys liikennöintiyritysten kiinnostuksesta toteuttaa kulttuuripaketteja (sis. esim. konsertti, päivällinen, kylpylä, maatilavierailu)
Leirikoulupaketit	Kulttuurialan leirikoulupakettien (musiikkiteatteri-, kuvataide-) koonti ja markkinointi valtakunnallisesti

Aktiivinen puhelinmarkkinointi	Rantasalmella tuotettavia kulttuuritapahtumia markkinoidaan aktiivisesti puhelimitse kulloinkin sopiville kohderyhmille
Uudet markkinointikanavat	Esimerkkinä Onnibussi - mainokset lv 2018-19 (lukion kulttuurintuottamisen kurssin opiskelijatyö)
Monikieliset opasteet paikallisista palveluista matkailijoita varten kirjastoon	Opasteiden valmistus. Venäjänkieliset tekeillä.
Tapahtumatuotannon laajentaminen lomasesongille	Selvitys ajallisesta laajentamisesta esim. kirjaston ja nuorten kesätyöntekijöiden osalta
Lapsiperhematkailun lisääminen	"Lapsiparkki" -palvelu kulttuurihenkisellä ohjelmalla (musiikki, ilmaisu, käsillä tekeminen, satujen lukeminen). Ulkosoitinhankinta lapsiperheille houkuttimeksi vierailla Rantasalmella
Kulttuuriyrittäjien tai yhdistysten osallistuminen hankkeisiin	Kuntaosuuden myöntäminen elinvoimaa lisääviin hankkeisiin

c) Hyvinvoinnin edistäminen sosiaali- ja terveystoimessa kulttuuripalveluiden avulla

Pienetkin kulttuurielämykset ovat terapiaa.

Ne, jotka eivät itse voi enää palveluja hankkia, on saatettava niiden äärelle.

Syrjäytymisvaarassa olevien aktivointi taiteella.
Mielenvirkistystä vanhuksille.
Teineille tekemistä.

Kulttuuristrategiakyselyyn vastanneista 96% oli sitä mieltä, että kulttuuritarjonnalla voidaan edistää terveyttä ja hyvinvointia myös sosiaalitoimen ja terveydenhuoltopalvelujen piirissä. Toivottiin kohdennettua kulttuurivientiä asiakasryhmille menetelminä mm. taideneuvola, perheteatteri, kuntoutujien taidekerhot, kulttuurireseptit, kaikenlainen käsillä tekeminen terapiamuotona sekä kulttuurin ja liikunnan yhdistäminen esimerkkinä tuolitanssimahdollisuus vanhustenhuollossa.

Maksullisuus koettiin joissain vastauksissa kulttuuripalvelujen käytön esteeksi ja toivottiin kulttuurisetelien käyttöönottoa ja vapaalippuja esimerkiksi sosiaalitoimen kautta. LaKu-passi -käytäntö mahdollistaakin Rantasalmella jo taloudellista ja muuta tukea tarvitsevien lasten ja

nuorten harrastustoiminnan. Käytäntö on kuvattu yllä, ja yhteyshenkilönä toimii koulukuraattori.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä on laaja ja se edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Terveystieteidenhuollossa pyritään varaamaan suunnitelmallisesti määrärahat taide- ja kulttuuritoimintaan. Rantasalmen kunta sisällyttää sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen tuottajien kanssa tehtäviin sopimuksiin yhdeksi laatuksiteeriksi sen, että taidetta ja kulttuuria tuodaan sinne, missä ihmiset ovat. Toteutumista seurataan hyvinvointikertomuksessa, johon sisällytetään taide- ja kulttuuritoiminnan kuvaus painottuen asukkaiden kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Kunnan käyttömenoista varataan rahoitus taide- ja kulttuuripalvelujen hankkimiseen taiteen ammattilaisilta niin, että ennaltaehkäisemistyössä käytetään taiteellisia ja kulttuurisia menetelmiä ja palveluasumisen piirissä oleville asukkaille kohdistetaan kulttuuri- ja taidepalveluja, missä he pääsevät osalliseksi taiteen kokemisesta sekä ohjattua taidetoimintaa.

Kuva 12. Musikaalin Tunteellinen kone 2018–2019 mainos, graafikko Katriina Kaija.

4. Kulttuuristrategian päivittäminen, seuranta ja arviointi

Kulttuuristrategiaa päivitetään tarpeen mukaan. Kulttuuristrategian toteutumisen arviointi suoritetaan kuntastrategian toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Eri taiteenalojen ammattilaisia ideoimaan ja tuottamaan palveluja!

Kuva 13. Rantasalmen Puhallinorkesteri kesällä 2018. Kuva: Kuwaamo Sampo Luukkainen.